

a Act. 21. 14.
b Job 1. 21.

422 CATECH. AD PAROCH. PARS IV.
ferre semper illud in ore habentes: a Domini voluntas fiat; & illud beati Job: b Sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum.

DE QUARTA PETITIONE.

CAPUT XIII.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

1. Quenam in hac oratione dominica ratio ordinis servata sit.

Quarta petitio & reliquæ deinceps quibus animæ & corporis subsidia propriè ac nominatim postulamus, ad superiores petitiones referuntur. Habet enim hunc ordinem ac rationem precatio dominica ut postulationem rerum divinarum consequantur earum petitio, quæ ad corpus & ad hanc vitam tuendam pertinent. Nam ut ad Deum, tamquam ad ultimum finem referuntur homines; sic humanæ vitæ bona ad divina, eadem ratione diriguntur.

2. Cur humanæ vitæ bona à Deo licitè optentur, & petantur.

Quæ quidem ideo optanda ac petenda sunt, vel quòd ita divinus ordo postulat, vel quòd illis adjumentis ad divinarum bonorum adeptionem indigemus, ut iis adminiculis propositum finem consequamur, qui regno & gloria cœlestis Patris, atque iis præceptis colendis servandisque continetur, quæ Dei voluntatis esse non ignoramus. Quare omnem vim & rationem hujus petitionis ad Deum ejusque gloriam referre debemus.

3. Quo fine & modo temporalia bona sint postulanda.

Præstabunt igitur suum officium Parochi fidelibus auditoribus, ut intelligant in iis petendis, quæ ad usum ac fructum pertinent rerum terrenarum, esse intendendum animum ac studium nostrum ad Dei præscriptionem, nec inde ulla ex parte declinandum. Nam in eo, quod scribit Apostolus: c Quid oremus, sicut oportet, nescimus, maximè peccatur his postulationibus

Temporalia bona juxta Dei præscriptum sunt postulanda.

Vide D. Th. in 2. 2. q. 83. art. 6.

c Rom. 8. 26.

DE QUARTA PETITIONE.

423

terrenarum, & caducarum rerum. Ergo petenda sunt bona hæc, ut oportet; ne perperam aliquid postulant, responsum illud à Deo feramus: a Nescitis quid petatis. Erit autem certa judicandi nota, quæ prava sit, quæve recta petitio, consilium & propositum postulantis. Nam si quis terrena petit eo animo, ut illa omnino bona existimet, & in illis tamquam in optato fine conquiescens, nihil præterea requirat, sine dubio non orat, sicut oportet. Non enim, inquit Sanct. Augustinus, petimus temporalia hæc, tamquam bona nostra, sed tamquam necessaria nostra. Apostolus etiam in Epistola ad Corinthios docet, omnia quæ spectant ad usum vitæ necessarios, ad Dei gloriam referri oportere. b Sive ergo manducatis, inquit, sive bibitis, sive aliud aliquid facitis, omnia in gloriam Dei facite.

4. Quot quantisque commoditatibus in statu innocentie homo sit potitus.

Sed ut videant fideles, quantam habeat hæc petitio necessitatem, commemorabunt Parochi, quanta ad victum & ad vitam colendam indigentia sit externarum rerum quod magis intelligent, si comparatio fiet eorum, quæ primo illi parenti nostri generis, & reliquis deinceps hominibus fuerunt ad vivendum necessaria. Nam etsi ille in amplissimo innocentie statu, unde & ipse, & ejus culpa omnia posteritas corrui, necesse habuisset adhibere cibum ad reficiendas vires: tamen inter illius & nostræ vitæ necessitates multum interest. Non enim ei vestibus ad tegumentum corporis opus fuisset, non tecto ad perfugium, non armis ad defensionem, non remediis ad valetudinem, non aliis multis, quorum subsidio nos ad hanc naturæ imbecillitatem ac fragilitatem tuendam egemus; satis ei fuisset ad immortalem vitam ille fructus, quem felicissima vitæ arbor nullo ejus aut posteriorum labore præbuisset. Neque verò futurus erat homo in tanti paradisi deliciis otiosus, c quem ad agendum Deus in eo voluptatis domicilio collocarat: verum nulla ei opera molestâ, nullum officii munus non jucundum fuisset: tulisset ille perpetuò suavissimos fructus ex cultura felicium hortorum, nec eum umquam opera aut spes fefellisset.

5. Quanta mala Adæ prævaricationem sint secta.

At posteriorum proles non solum fructu privata vitalis arboris, verum etiam horribili illa sententia condemnata est: d Maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ: spinas & tribulos germinabit tibi: & comedes herbam terræ: in sudore

Dd 4

do-

a Matth. 20. 22.

In petitione rerum temporalium qualitas orationis ex proposito postulantis ex meditando. S. Aug. lib. 2. de serm. Dom. in mont. cap. 16.

b 1. Cor. 10. 31.
Colos. 3. 17.

Primi Parentes si in statu innocentie perseverassent, necessario cibo uti debuissent.

Vide D. Thom. in 1. 2. q. 62. art. 2.

c Genes. 2. 17.

d Gen. 3. 17. 18. 10.

dore vultus tui vesceris pane, donec revertaris in terram, de qua sumptus es, quia pulvis es, & in pulverem revertaris. Nobis igitur contra evenerunt omnia, atque illi & posteris contigissent, si Dei dicto audiens fuisset Adam; itaque versa sunt omnia & mutata in deterriam partem. In quo illud gravissimum est, quod maximos sumptus, summum laborem ac sudorem sæpissime nullus fructus consequitur: cum fruges datæ in deterriorem segetem, vel succrescenti agrestium herbarum asperitate opprimuntur, vel nimbis, vento, grandine, uredine, rubigine percussæ & prostratæ intereunt; ut omnis anni labor exiguo tempore aliqua cæli vel terræ calamitate recidat ad nihilum. Quod accidit immanitate nostrorum scelerum, à quibus aversus Deus nostris minimè benedicit operibus: sed horrenda manet sententia, quam de nobis initio pronuntiavit (1).

6. *Homines, ut succurrant suis necessitatibus, laborare tenentur; qui tamen nisi Deus favcat, frustrâ laborant.*

Ergo Pastores in hujus loci tractationem incumbent, ut sciat fidelis populus, sua culpa homines in has angustias & miseras incidere: & ut intelligat, desudandum quidem & elaborandum esse in parandis iis, quæ ad vivendum sunt necessaria; verumtamen, nisi laboribus nostris benedixerit Deus, fallacem spem, & inanem fore omnem contentionem. Nam *a neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat, Deus: & b Nisi Dominus edificaverit domum, in vanum laboraverunt, qui edificant eam.*

7. *Deus rogandus, ut ea quibus indigemus, suppeditet, quod prolisè facit.*

Docebunt igitur Parochi, esse res penè innumerabiles, quæ si nobis desint, vel vitam amittimus, vel agimus insuavem. Hac enim cognita rerum necessitate naturæque imbecillitate, christianus populus cœlestem Patrem adire cogetur, & ab eo terrena & cœlestia bona suppliciter petere. Imitabitur *c* Prodigum illum filium, qui cum in regione longinqua cœpisset egere, nec esset, cum esuriret, qui ei siliquas daret, aliquando ad se rediens, intellexit, malorum, quibus premebatur, nusquam nisi à patre esse expetendum remedium. Quo loco accedet etiam fidentiùs ad orandum fidelis populus, si in cogitatione divinæ benignitatis recordabitur, paternas aures perpetuò patere filiorum vocibus.

Nam

Opera nostra & omnis labor sæpè inanis, propter scelorum immanitatem.

Vide Levit. 26. 16.
Deut. 28. 22.
Psalm. 106. 34.

Curandum est, ut laboribus nostris Deus benedicat.

a 1. Cor. 3. 7.

b Psalm. 126. 2.

c Lucæ 15. 16. 7.

Deus filios suos fidenter necessaria petentes, exaudi.

Vide Matth. 7. 9. 10. 11.

(1) In Edit. Patav. additur. *in sudore vultus tui vesceris pane.*

Nam dum hortatur nos, ut panem petamus, ea se rectè petentibus abundè largiturum, pollicetur. Docendo enim quomodò petamus, hortatur: hortando, impellit: impellendo, spondet: spondendo nos in spem certissimæ impetrationis inducit.

8. *Quid panis nomine intelligatur, quæque hujus petitionis sit sententia.*

Excitatis igitur & inflammatis animis fidelis populi, sequitur, ut quid hac petitione postuletur, declarandum sit: primùm, quis sit ille panis, quem petimus. Sciendum igitur est, in divinis litteris hoc *a* panis nomine multa quidem significari, sed illa duo præcipuè; primùm quidquid in victu, cæterisque rebus ad corpus vitamque tuendam adhibemus; deinde quidquid nobis ad spiritus & animæ vitam ac salutem Dei munere tributum est. Petimus autem hoc loco hujus, quam in terris agimus, vitæ subsidia, Sanctorum *b* Patrum ita sentientium auctoritate.

9. *Temporalia à Deo beneficia peti posse, demonstratur.*

Quamobrem minimè sunt audiendi, qui dicunt non licere christianis hominibus à Deo petere terrena hujus vitæ bona. Nam huic adversantur error, præter consentientem Patrum sententiam, exempla permulta tum veteris, tum novi Testamenti. Jacob enim vovens, sic orabat: *c Si fuerit Dominus mecum, & custodierit me in via, per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum; reversusque fuero prosperè ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum, & lapis iste, quem erexi in titulum, vocabitur domus Dei: cunctorum, quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.* Salomon etiam certum petebat hujus vitæ subsidium, cum illud precabatur: *d Mendicantem & divitias ne dederis mihi: tribue tantum victui meo necessaria.* Quid quod Salvator humani generis illa jubet petere, quæ nemo negare audeat ad corporis usum pertinere? *e Orate, inquit, ut non fiat fuga vestra in hyeme, vel sabbatho.* Quid dicemus de Sancto Jacobo? (1) *f* *cujus illa sunt? f Tristatur aliquis vestrum? oret: a quo animo est, psallat.* Quid de Apostolo? qui sic cum Romanis agebat: *g Obsebro, fratres, per Dominum nostrum Jesum Christum, & per charitatem Sancti Spiritus, ut adjuvetis me in orationibus vestris pro me ad Deum, ut liberer ab infide-*

a Gen. 28. 24. 37. 31. 3.
& alibi Eccles. 15. doctrinam salutarem,

Lucæ 14. 15.
b Cypri. lib. de Orat. Bonin. Basil. in reg. brev. inter 252.

Quod terrena petere licet.

c Gen. 28. 20.

d Prov. 30. 8.

e Matth. 24. 26.

f Jacob. 5. 13.

g Rom. 15. 30.

(1) *Cujus illa sunt* Edit. Patav. *cujus illa sunt verba.*

libus, qui sunt in Judæa. Quare cum & divinitus concessum sit fidelibus, ut petant hæc subsidia rerum humanarum, & perfecta hæc à Christo Domino tradita sit orandi formula; ne illud quidem dubium relinquitur, unam ex septem hanc esse petitionem.

10. Panis nomine quid hic ad corporis necessitatem pertinens intelligatur.

Petimus præterea panem quotidianum, id est, victui necessaria; ut panis nomine, quod satis sit & vestium ad tegendum, & cibi ad vescendum, sive panis is sit, sive caro, sive piscis, sive quodcumque aliud intelligamus. Videmus enim usum esse hoc loquendi modo Elisæum, cum regem moneret, a ut præberet panem militibus Asyriis, quibus magna ciborum copia data est. Illud etiam de Christo Domino scriptum scimus: *b Ingressus est in domum cujusdam Principis Pharisæorum Sabbato manducare panem*; qua voce, quæ ad cibum, quæque ad potum pertinent, significare videmus. Ad hujus petitionis absolutam significationem præterea animadvertendum est, hoc panis vocabulo, non abundantem, & exquisitam ciborum ac vestium copiam, sed necessariam ac simplicem intelligi debere, quem admodum scripsit Apostolus: *c Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti sumus*: & Salomon, ut diximus: *d Tribue tantum victui meo necessaria*,

11. Cur non simpliciter panem, sed panem nostrum hic petamus.

Hujus quoque frugalitatis & persimonix illa voce, quæ proximè sequitur, admonemur. Cum enim nostrum dicimus, panem illum ad necessitatem nostram, non ad luxuriam petimus: non enim nostrum dicimus, quia eum nobis opera nostra sine Deo parare possimus: est enim apud Davidem: *e Omnia à te expectant, ut des illis escam in tempore*: dante te illis, colligent: *aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate*: & alio loco: *f Oculi omnium in te sperant, Domine, & tu das escam illis in tempore opportuno*: sed quia necessarius est, & à parente omnium Deo, g qui omnes sua providentia alit animantes, nobis attributus.

12. Labore nostro parandus est nobis panis, quem esse volumus, si nostram panem postulamus.

Ob eam quoque causam panis noster appellatur, quod jure est à nobis acquirendus, non injuria, fraude, aut furto parandus: quæ enim nobis malis artibus conciliamus, non nostra sunt, sed aliena, sæpiusque illorum calamitosa est vel adeptio, vel possessio, vel cer-

Petitionis sententia illustratur
Pan' n men interdum victu & amicum significat.

a 3. Reg. 5. 2. 23.

b Lucæ 14. 1.
Panis subinde cibum & potum significat.
Panis nomen non delicias, sed necessaria vitæ includit.

c 1. Tim. 6. 8.

d Prov. 30. 8.

Quem primò Panem nostrum hic dicamus.

e Psalm. 103. 27. 23.

f Psalm. 144. 15.

g Psalm. 141. 10.

Secundò panis noster dicitur justo labore paratus.

te jactura. Contrà verò honestis ac laboriosis piorum hominum lucris ex Prophetæ sententia tranquillitas inest, & magna felicitas. *a Labores enim, inquit, manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit*. Jam verò iis, qui justo labore victum quærent, fructum suæ benignitatis eo loco pollicetur Deus: *Emittet Dominus benedictionem super cellaria tua, & super omnia opera manuum tuarum, benedicetque tibi*.

Neque solum petimus à Deo nobis, ut illo uti liceat, quod nostro sudore ac virtute peperimus ejus adjumento benignitatis; (id enim verè dicitur nostrum) sed etiam bonam mentem postulamus, ut rectè partis rectè item ac prudenter uti possimus.

13. Quare hæc particula Quotidianum adjiciatur.

Quotidianum. Huic etiam voci subjecta est ea notio frugalitatis ac parsimonix, quam proxime diximus. Non enim multiplicem aut delicatum cibum postulamus, sed eum, qui naturæ necessitati satisfaciatur; ut eos pudeat hoc loco, qui, fastidio communis cibi & potionis, conquistissima escarum ac vinorum genera persequuntur. Nec minus hac voce (1) *Quotidiani*, improbantur ii, quibus horrendas illas minas proponit Isaias: *b Væ qui jungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis usque ad terminum loci; numquid habitabitis vos soli in medio terræ? Etenim est inexplicabilis horum hominum cupiditas, de quibus illud scriptum est à Salomone: c Avarus non implebitur pecunia*. Ad quod dictum etiam illud pertinet Apostoli: *d Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem & in laqueum diaboli*.

Quotidianum præterea panem appellamus, quod vescimur eo ad reficiendum vitalem humorem, qui quotidie consumitur vi naturalis caloris. Est denique illa hujus ratio nominis, quod assidue petendus est, ut in hac consuetudine amandi & colendi Deum retineamur; nobisque omninò persuadeamus, id quod est, vitam ac salutem nostram ex Deo pendere.

14. Quid hæc duo verba Da nobis sibi velint.

Da nobis. Quantum hæc duæ voces materiam præbeant ad cohortandum fideles, ut infinitam Dei potentiam piè sanctèque colant ac venerentur, in e cujus manu sunt omnia, & ut nefariam illam Satanæ ostentationem detestentur: *f Mihi tradita sunt omnia, & cui volo do illa, nemo non videt*. Nam unius nutu Dei distributa cuncta & conservantur & augentur.

a Psalm. 127. 2.

Deut. 28. 8.

Postulatur etiam hic ut nostro pane rectè utamur.

Prima ratio, ob quam panem quotidianum postulare jubeamur.
Deliciæ & habendi cupiditas reprehensa.

b Isai. 5. 8.

c Eccl. 5. 5. 10.

d 1. Tim. 6. 9.

e Psalm. 13. 49 & 94 4.
Esther 13. 9.

f Lucæ 4. 9.
Dei nutu cuncta distribuntur & conservantur.

(1) *Quotidiani*) Edic. Patav. *Quotidianum*.

15 *Cur divites, etiam rebus omnibus abundant, his verbis uti debeant.*

Sed quæ divitibus hæc est imposita necessitas, dixerit quispiam, petendi quotidianum panem, cum rebus omnibus abundant? Hæc illis necessitas est orandi in hunc modum; non ut dentur eis, quorum Dei beniginitate habent copiam, sed ne, quæ abundè illis adsunt, amittant. Quamobrem ut scribit Apostolus, a hinc discant divites non sublime sapere neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, qui præstat nobis omnia abundè ad fruendum. Hujus autem necessariae petitionis hanc causam affert Sanctus Chrysostomus, non solùm ut nobis suppetat cibus, sed ut eum nobis suppetat Domini manus, quæ salubrem atque adeo salutarem vim inserens pani quotidiano, efficit ut & cibus corpori prosit, & corpus animæ serviat.

16 *Cur Da nobis, non Da mihi dicamus.*

Sed quid est, quamobrem *Da nobis*, numero multitudinis dicimus, non autem *mihi*? quia proprium illud est christianæ charitatis, non *h* ut quisque de se uno sollicitus sit, sed ut præterea de proximo laboret, & in cura suæ utilitatis meminerit etiam aliorum. Accedit eò, quod quæ alicui munera divinitus tribuuntur, non idcirco tribuuntur, ut solus is ea possideat, vel in illis luxuriosè vivat, sed ut cum aliis communicet, quæ necessitati superfuerint. Nam inquit Sancti Basilius & Ambrosius: *Esurientium panis est, quem tu detines: nudorum indumentum est, quod tu recludis: miserorum redemptio est & absolutio, pecunia, quam tu in terram defolis* (1).

17 *Quid vocula Hodie hic apposita insinuat.*

Hodie. Admonet nos hæc vox communis infirmitatis. Quis enim est, qui si minus sua unius opera providere se se posse sperat in longinquum tempus necessarios vitæ sumptus, saltem in diem victus subsidia paraturum, non confidat? Sed ne hujus quidem fiducia facultas nobis à Deo permittitur, qui nos singulorum etiam dierum cibum à se petere jussit. Quæ sententia habet illam necessariam rationem; quia quotidiano pane egemus omnes, quotidie etiam dominica precatione singulis utendum esse. Hæc de pane, qui ore perceptus

cor-

(1) Edit Patav. addit sequentia, *Tot tu ergo scias invadere bona, que potius præstare & nullis; quæ sunt ejusdem Basili.*

corpus alit atque sustentat; qui communis fidelium & infidelium, piorum & impiorum, admirabili Dei bonitate, a *Qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos*, omnibus impertitur.

18. *Quoniam spirituali pane, qui amplitudine hujus petitionis etiam includitur, hic intelligendum sit.*

Reliquus est spiritualis panis, quem etiam hoc loco petimus: quo significantur omnia, quæcumque in hac vita ad spiritus & animæ salutem & incolumitatem requiruntur. Ut enim multiplex est cibus, quo corpus alitur & sustentatur, sic non est unius generis esca, quæ spiritus & animæ vitam continet. Nam & verbum Dei cibus est animæ. Sapientia enim inquit: *b Venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis.* Hujus autem verbi facultatem cum adimit Deus hominibus, quod efficere solet, cum gravius nostris sceleribus offenditur, fame dicitur premere genus humanum. Sic enim est apud Amos: *c Mittam famem in terram, non famem panis, neque sitim aquæ, sed audiendi verbum Domini.* Ut autem illud est certum proquinquæ mortis signum, cum non possunt homines vel cibum sumere, vel sumptum retinere: sic magnum est desperatæ salutis argumentum, cum vel non quærunt verbum Dei, vel, si adsit, non sustinent, & illam impietatis vocem in Deum effundunt: *d Recede à nobis; scientiam viarum tuarum nolumus.* In hoc furore animi & mentis cæcitate versantur illi, qui negligit iis, qui legitime eis præsent, Catholicis & Episcopis & Sacerdotibus, (1) & à Sancta Romana Ecclesia desciscentes, corruptoribus verbi Dei hæreticis se in disciplinam tradiderunt.

19. *De vero pane supersubstantiali, qui est Christus Dominus.*

Jam vero panis est Christus Dominus, animæ cibus. Nam inquit ipse de se: *e Ego sum panis vivus, qui de celo descendi.* Incredible est, quanta voluptate ac lætitia perfundat piorum animas hic panis, tùm cum maximè terrenis molestiis & incommodis conflictantur. Exemplo nobis est Sanctus ille Chorus Apostolorum, de quibus extat: *f (2) Illi quidem ibant gaudentes à cons-*

pec-

(1) Et à S. R. Ecclesia desciscentes) Edit. Patav. & Lov. non habent conjunctionem Et.

(2) Illi quidem ibant gaudentes à conspectu Concilii) t Patav. Illi quidem ibant gaudentes à conspectu Concilii, quoniam digni habiti sunt, pro nomine Jesu contumeliam pati, ut est in Act. Apost.

a Matth. 5. 45.
Lucæ 6. 27.

Cibus animæ, ut & corporis est multiplex. Verbum Dei Panis.

b Prov. 9. 5.
Quomodo Deus fame verbi ejus homines preuat.

c Amos 8. 11.
Desperata est Reipublicæ salus, in qua verbum Dei rejicitur.

d Job 21. 14.

e Joan. 6. 15.

f Act. 5. 41.

a 1. Tim. 6. 17.

Cur petimus, ut Deus det nobis panem? Chrysost. Hom. 14. opet. imperf. in Matth.

b 1. Cor. 13. 5.
Vide item Cipr. in lib. de Orat. & D. Th. in 2. 2. q. 82. art. 7. ad 1.

Basil. Hom. 6. Variorum argumentum quam deinde D. Ambr. latinum fecit, atque inter ejus serm. 87. in fine.

Vocula hodie, duo insinuat.

Oratio dominica quotidie dicenda.

pectu concilii. Referti sunt hujusmodi exemplis libri de vita Sanctorum hominum; & de intimis his bonorum gaudiis ita loquitur Deus: *a Vincenti dabo manna absconditum.*

20. *Christus in Eucharistiæ Sacramento verè continetur, atque ideo propriè panis noster dicitur.*

Precipue autem panis noster est Christus Dominus, qui in Sacramento Eucharistiæ substantialiter continetur. Hoc in explicabile pignus charitatis dedit nobis rediturus ad Patrem, de quo dixit: *b Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. c Accipite & manducate: Hoc est corpus meum.* Ea petent Parochi, quæ ad fidelis populi utilitatem pertinebunt, ex eo loco, quo separatim hujus Sacramenti vis ac ratio continetur. Et verè dicitur hic Panis noster, quia fidelium (1) solummodo hominum est; id est, eorum, qui charitatem cum fide conjungentes, Pœnitentiæ Sacramento sordes eluunt peccatorum; qui non dimittentes memoriam se Dei filios esse, divinum sacramentum sumunt & colunt, quanta maxima possunt sanctitate ac veneratione.

21. *Cur Eucharistia quotidianus noster Panis dicatur.*

Quotidianus verò quamobrem dicatur, in promptu duplex ratio est: altera, quòd in sacris christianæ Ecclesiæ misteriis quotidie & offertur Deo, & datur piè sanctèque postulanti: altera, quòd quotidie sumendus est, vel certè ita vivendum, ut quotidie, quoad ejus fieri possit, dignè sumere queamus. Audiant qui contrà sentiunt, nisi longo intervallo salutaribus his epulis animæ vesci non oportere, quid sanctus dicat Ambrosius: *Si quotidianus est Panis, cur post annum illum sumis (2)?*

22. *Quomodo affecti esse debeamus, si petitem panem mox non impetremus.*

Sed in hac petitione ad illud præcipue cohortandi sunt fideles, ut cum rectè & consilium & industriam suam posuerint in comparandis rebus vitæ necessariis, rei exitum Deo permittant, suumque desiderium ad ejus referant voluntatem: *d Qui non dabit in æternum fluctuationem justo.* Nam vel concedet Deus, quæ petuntur, & ita suum optatum consequentur, vel non concedet, & id-

(2) Solummodo) Aliè Edit. modò.

(2) Edit. Patav. addit. ex eod. S. Ambros. Accipe quotidie, quod quotidie tibi prosit, sic vitæ, ut quotidie mereatis accipere.

a Apoc. 1. 17.

Sacramentum Corporis Christi panis est anima. Si hanc petitionem interpretatur Tert. l. de Orat. Cypri. item, & Aug. & alii.

b Joan. 5. 57.
c Matth. 16. 26.
1 Cor. 14. 24.
Marci 14. 22.
Lucæ 12. 19.

Frequenter communialium.

S. Ambr. in l. 5. de Sac. c. 4.

d Psalm. 24. 23.

id erit certissimum argumentum nec salutare illud esse nec utile, quod piis à Deo negatur, cui magis curæ est de eorum salute, quàm illis ipsis. Quem locum instruere poterunt, explicandis iis, rationibus Parochi, quæ à Sancto Augustino in Epistola ad Probam præclare colliguntur.

23. *Cujus rei meditanda occasio hic se exhibeat.*

Extremum illud erit in hujus tractatione petitionis, ut meminerint divites facultates suas & copias Deo acceptas referre; cogitentque, se idcirco illis bonis esse cumulos, ut illa distribuant indigentibus. In quam sententiam conveniunt, quæ in a prima Epistola ad Timotheum ab Apostolo disseruntur; unde magnam vim Parochis petere licebit divinorum præceptorum ad hunc locum utiliter & salutariter illustrandum.

S. Aug. in epist. 121. ad Probam c. 14.

a 1. Tim. 6. 18. 16.

DE QUINTA PETITIONE.

CAPUT XIV.

Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

1. *Ex Passione Christi omnium peccatorum nostrorum remissio emanavit.*

Cum ita multa sint, quæ infinitam Dei potentiam cum pari sapientia ac bonitate conjunctam significant, ut quocumque oculos cogitationemque converteris, certissima signa immensæ potestatis ac benignitatis occurrant; nihil profectò est, quod summum ejus amorem & admirabilem in nos charitatem magis declaret, quàm inexplicabile mysterium Jesu Christi passionis: unde perennis ille fons ad eluendas peccatorum sordes erupit, quo perfundi & expiari, Deo duce ac largitore, exoptamus, cum illud ab eo petimus: *Dimitte nobis debita nostra.*

Nihil magis charitatem Dei erga hominem declarat, quam Dei passio. Vide Job c. 3. 15.
Rom. 5. 8. 7.
Hel. 1. 9. 15.
Job 4. 9.
Apoc. 1. 5.